

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Ei kommentoitavaa

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Ehdotuksessa kuntien uuden rahoituksen siirtymäkaudeksi esitetty aika on kolme vuotta, mutta esitetyn laskelman mukaan se on kuitenkin vain kaksi vuotta ja kuukausi. Parkanon kaupungin näkemyksen mukaa siirtymäkauden tulisi olla esitetty kolme vuotta.

Uudistuksen aloitus joulukuussa 2024 ei ole järkevää. Parkanon kaupunki ehdottaa, että uudistus tulisi voimaan vasta 1.1.2025 alkaen.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Luonnoksessa asetetut tavoitteet, tehtävien resurssointi ja rahoitus eivät ole oikein mitoitettuja. Uusi työttömyysturvamaksujen muutos tulee kasvattamaan kuntien kustannuksia ja lähes 10 % nykyisistä valtion hallinnon virkailijoista ei siirry muutoksen myötä kuntiin, vaan jää valtionhallinnon palvelukseen. Näiden pohjalta voidaan pohtia, onko työnjako ja rahoitus oikeanlainen. Kuntaliiton arvion mukaan työllisyyspalveluiden osuus kunnan talousarviosta on uudistuksen jälkeen keskimäärin 12 %.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Parkanon kaupungin mukaan rahoituslaskelmien tulisi perustua kuntien todellisiin kustannuksiin ja rahoituksen seurantaan, jotta voidaan välttää kunnallisveron korotuspaineet. Soteuudistus aiheuttaa joillekin kunnille veronkorotuspaineita, joten uusi veronkorotus työllistämispalvelu-uudistuksen vuoksi ei ole hyväksyttävää.

Kuntien rahoitusta voitaisiin helpottaa, mikäli rahoitusmalli olisi erilainen. Ehdotuksessa on, että kunnat saisivat rahoitusta yleiskatteellisena valtionavustuksena 70 % työvoiman määrän perusteella ja 30 % laajan työttömyyden perusteella. Laajalla työttömyydellä tarkoitetaan työttömiä, työttömyystuella opiskelevia, työllistämistä edistävässä palveluissa olevia työnhakijoita, kuten kuntouttavassa työtoiminnassa tai palkkatuella olevia. Parkanon kaupunki kannattaa Kuntaliiton ehdottamaan rahoitusmallia, jossa rahoituksen suhde olisi 50/50, koska rahoitus on tällöin enemmän tarveperusteista ja se tasoittaa suhdannevaihteluja, joihin kunta ei voi vaikuttaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Parkanon kaupunki kannattaa Kuntaliiton ehdottamaan rahoitusmallia, jossa rahoituksen suhde olisi 50/50, koska rahoitus on tällöin enemmän tarveperusteista ja se tasoittaa suhdannevaihteluja, joihin kunta ei voi vaikuttaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Ei kommentoitavaa

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Ei kommentoitavaa

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Ei kommentoitavaa

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Kuntien tulee voida sopia itsehallintonsa nojalla työvoimapalvelujen järjestämisvastuunsa toteuttamisesta kuntalain (410/2015) 8 luvun mukaisia kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Kunta voisi ehdotetun 2 luvun 2 §:n mukaan järjestää kunnan vastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on

alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhden tai useamman kunnan kanssa niin, että työvoiman määrä on vähintään 20 000. Työllisyysalueen tulee lisäksi muodostaa alueellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Käytännössä 20 tuhannen henkilön työvoimاران on laskettu tarkoittavan noin 40 tuhannen asukkaan alueellista kokonaisuutta. Kuten Kuntaliittokin toteaa lausunnossaan niin ehdotuksen perusteluista ei löydy palveluista lähteviä perusteita sille, miksi järjestämävastuussa olevan tahon tulisi olla työvoimapoljaltaan näin laaja. Järjestämävastuu tulisi olla jokaisella kunnalla ja tällöin kunnat voisivat kuntalain mukaisesti hoitaa ne esim. omistamiensa kuntayhtymien kautta joustavasti ja hyödyntäen tällöin esim. koulutus- elinkeino- ja muita ylikunnallisia organisaatioitaan. Nyt esitettävä malli tarkoittaa lähes automaattisesti alueen keskuskaupungin varaan rakennettavaa työvoimahallintotasoa. Tämä ei kuitenkaan useinkaan ole alueen kuntien ja ennen kaikkea niissä asuvien työvoimapolvelujen asiakkaiden kannalta toivottava ratkaisu.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

Kunnilla on oma ekosysteemi, jossa tehdään yhteistyötä monella tavalla. Tiivis, paikallinen yhteistyö koulujen, yhdistysten, yritysten ja muun elinkeinoelämän kanssa on tärkeää ja se pitää mahdollistaa uudistuksessa. Kuka palveluita tuottaa, vaikuttaa koko ekosysteemiin. Parkanon kaupunki haluaa, että järjestämävastuulla tuotetut palvelut ja rahat tulisivat olla samoissa käsissä tai jokaisella kunnalla tulisi olla todellinen mahdollisuus ohjata toimintaa ja rahoitusta, jotta se palvelee koko ekosysteemiä. Uudistuksessa on vaatimus yhdenvertaisista palveluista. Se ohjaa järjestäjää, eli kuntaa, isäntäkuntaa tai kuntayhtymää vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla (hankinnat, maahanmuuttajien palvelut yms.), joissa tarvitaan yhteistyötä. Valtiolla on mahdollisuus varmistaa esimerkiksi kuntien välisissä yhteistyösopimuksissa kuvattujen palvelu- ja rahoitusmallien kautta, että palvelujen yhdenvertaisuus sekä paikallinen saatavuus toteutuvat.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapolvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Uudistusta tule ei tehdä uudistamisen vuoksi, vaan tärkeintä uudistuksessa ovat toimivat palvelut. Työnhakijoiden saavutettavat palvelut ja paikallisen elinkeinoelämän työvoimatarve tulee kohdata ja palvella paikallisesti lähipalveluna. Tämä ei saa unohtua uudistuksessa, sillä se on tärkein työllistämisen väline, jonka tulee toteutua järjestämismallista riippumatta.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.**Näkemyksenne:**

Ei kommentoitavaa.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.**Näkemyksenne:**

Ei kommentoitavaa

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.**Näkemyksenne:**

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.**Näkemyksenne:**

Ei kommentoitavaa

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.**Näkemyksenne:**

Ei kommentoitavaa

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).**Näkemyksenne:**

Palkkatuki uudistus osana uudistusta on haastava. Kunta ei voi myöntää palkkatukea itselleen ja tämä pitäisi huomioida valtiosuoksissa esimerkiksi Kuntaliiton esittämällä tavalla, jolloin aiemmin kuntiin palkkatuella palkatut työnhakijat laskettaisiin osaksi laajan työttömyyden kriteeriä. Tämä vahvistaisi työnhakijan mahdollisuuksia saada töitä avoimilta markkinoilta ja huomioisi palkkatuetun työn kuntien valtiosuoksissa.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien

kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

Ei kommentoitavaa

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

Ei kommentoitavaa

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Ei kommentoitavaa

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

Ei kommentoitavaa

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

Ei kommentoitavaa

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

Ei kommentoitavaa

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

Ei kommentoitavaa

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Lähes 10 % nykyisistä valtion hallinnon virkailijoista ei siirry muutoksen myötä kuntiin, vaan jää valtionhallinnon palvelukseen. Näiden pohjalta voidaan pohtia, onko työnjako ja rahoitus oikeanlainen.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

Parkanon kaupunki kannattaa Kuntaliiton ehdottamaan rahoitusmallia, jossa rahoituksen suhde olisi 50/50, koska rahoitus on tällöin enemmän tarveperusteista ja se tasoittaa suhdannevaihteluja, joihin kunta ei voi vaikuttaa.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Ei kommentoitavaa

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

Uusi työttömyysturvamaksujen muutos tulee kasvattamaan kuntien kustannuksia. Parkanon kaupungin mukaan rahoituslaskelmien tulisi perustua kuntien todellisiin kustannuksiin ja rahoituksen seurantaan, jotta voidaan välttää kunnallisveron korotuspaineet.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

Ei kommentoitavaa

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Ei kommentoitavaa

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

Ei kommentoitavaa

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

Ei kommentoitavaa

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

Ei kommentoitavaa

**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;**

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Ei kommentoitavaa

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Ehdotuksessa kuntien uuden rahoituksen siirtymäkaudeksi esitetty aika on kolme vuotta, mutta esitetyn laskelman mukaan se on kuitenkin vain kaksi vuotta ja kuukausi. Parkanon kaupungin näkemyksen mukaa siirtymäkauden tulisi olla esitetty kolme vuotta.

Uudistuksen aloitus joulukuussa 2024 ei ole järkevää. Parkanon kaupunki ehdottaa, että uudistus tulisi voimaan vasta 1.1.2025 alkaen.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Ei kommentoitavaa

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Rönni Kaija
Parkanon kaupunki